

Francoska republika stoji pred veliko krizo

Organizirano francosko delavstvo dolži Daladierja, da išče fašistično diktaturo za Francijo po dogovoru s Hitlerjem, dočim Daladier dolži Splošno delavsko zvezo, da namerava s generalno stavko v sredo uvesti proletarsko diktaturo. Daladier grozi, da bo to preprečil z oboroženo silo

Pariz, 28. nov. — Francoska republika stoji danes pred veliko krizo, katere lahko izžve preplavne krvi in epohalne izpremembe v državi.

Splošna delavska zveza, ki šteje pet milijonov članov, je napovedala za to sredo generalni štrajk v znak protesta proti dekretu Daladierjeve vlade, katere je med drugim odpravila 48-urni delovni teden; zveza obeta zahteva odstop vlade.

Daladierjeva vlada je pa sklenila, da za vsako ceno prepreči generalni štrajk. Daladier je silni v radiu naznanil, da je vlada pripravljena na vse slučajnosti in obdolžil je Splošno delavsko zvezo, da je njena generalna stavka uvod v nasilen prevrat, ki ima prinesiti Franciji komunistično diktaturo; namignil je tudi, da bo vlada v skrajni sili odločila obsedeno stanje in vzela vse industrije pod svojo kontrolo, kar je že storila z železnicami, nakar bodo stavkarji odgovorni vojnemu sodiščem za kršenje discipline.

Vlada pa še ni omejila svobode gibanja delavcev, ki so večkrat nemoteno in energično demonstrirali po vsej Franciji proti nerednim vladam, katere po njihovem mnenju vodi v fašistično diktaturo. Samo v Parizu in v pariskih okolici je bilo večkrat pet velikih protestnih delavskih shodov, na katerih so govorniki obdolžili Daladierja in njegove pristaje, da so se uklopi Hitlerju, ki zahteva uničenje delavskih strank in unič v Franciji.

(Iz Berlina poročajo, da je Hitler informiral Daladierja, da pravega miru in prijateljstva med Nemčijo in Francijo ne more biti toliko časa, dokler francoska vlada ne zatire komunistične stranke in ostale opozicijske politike...)

Vodstvo Splošne delavske zveze je pozvalo delavce, ki so še zadnji teden zastavljali, naj nadaljujejo s stavko; oni delavci v mnogih kovinarskih tovarnah in rudnikih, ki so svoje stavke preklicali pod pritiskom vlade, so tudi pozvani, naj jih obnove.

Vlada je danes pozvala policijske in vojaške rezerve v službo, obenem je pa ponovno zapretila glavnim delavskim voditeljem — predvsem predsedniku Splošne delavske zveze Leonu Jouhauxu, socialistu Blumu in komunistu Thorezu — da jih v taktično ječo, če ne bodo prenehali s hujškanjem proti njej. Delavski voditelji vztrajajo pri svoji zahtevi, da mora vlada podati ostavko.

Petorke ne smejo na razstavo

Toronto, Ont., 28. nov. — Oliva Dionne, oče svetovno znanih kanadskih petork, je zdaj vrnil dr. Dafeju, enemu izmed legalnih varhov peterih sestric. Dr. Dafe je kmalu po rojstvu petork zabranil Dionnu, da ni poslal otrok na svetovno razstavo v Chicago. Prihodnje leto je svetovna razstava v New Yorku in spet so se obrnili na varhe petork, naj dovolijo, da pridejo petorke v New York in se pokažejo na razstavi. Dr. Dafe je to peti dovolil, kajti sestrice so zdaj dovolj velike — v prihodnjem mesecu bodo stare pet let — amajka papa Dionne se je upri in že da svojega dovoljenja.

Poljaki so se zasukali na peti

Izpuvedujejo veliko ljubezen do Rusije

Varšava, 28. nov. — Poljski listi v Varšavi so te dni prinesli slike Stalina in Litvinova in prijateljske članke napram sovetom, česar že ni bilo dolgo let. Dejstvo, da je poljska vlada zadnje dni brez ugovora obnovila pogodbo prijateljstva s Sovjetsko unijo, je presenetilo marsikoga — najbolj pa nacijako Nemčijo. Sklepa se, da se poljska diktatura znaša nad Hitlerjem, ker je preprečil aneksijo Podkarpatske Rusije po Ogrski in si je na ta način pridržal odprt pot do Ukrajine.

Poroča se, da sta si Poljska in Rusija dali nekatere ugodne koncesije poleg obnove starega pakta. Sovjeti so pristali, da Poljska zatire komunistično propagando na svojih tleh, če bo takisto zatrla nacistično propagando proti sovetom.

Varšava, 28. nov. — Poljski časnik je bil včeraj ubit in podčastnik ranjen v spopadu med Poljaki in Čehi v karpatskih gorah. Pojasnilo s poljske strani se glasi, da se je češka straža uprla zasedbi neke postojanke, katere je bila dodeljena Poljski.

Španski fašisti aktivni na morju

Napadi na luke v načrtu zimske kampanje

Hendaye, Francija, 28. nov. — Razna znamenja kažejo, da je fašistični poglavar Franco zaključil s večjim ofenzivnim naletom za to zimo in zdaj se pripravlja na zimsko kampanjo na morju. Namen fašistov vsakega je, da bodo skušali blokirati pristanišča španske lojalistične vlade in preprečiti vsak dovoz z morske strani. V fašističnih lukah severne Španije je velika živahnost z oboroževanjem vseh mogočih ladij in ladij za pomorske aktivnosti.

Ko je bil zadnje dni angleški premier Chamberlain v Parizu, je bilo prav gotovo pričakovati, da se bosta izrekla s Daladierjem za priznanje bojovniških pravic španskih fašistov, kar zahtevata Mussolini in Hitler že toliko časa. To pa se ni zgodilo! Zakaj se je ta koncesija spet zavlekla, ni znano. General Franco seveda ni vesel tega rezultata — vsekakor pa je vesela španska vlada v Barceloni.

Roosevelt razpravlja o fašističnem terorju

Warm Springs, Ga., 28. nov. — Predsednik Roosevelt, ki se tu mudi na kratkih počitnicah, je danes začel konferenco s poslanikom Hughom Wilsonom in Williamom Phillipsom, ki sta se na njegov poziv vrnila iz Berlina in Rima. Razgovor je pripravljen v kaj sta poslanika poročala predsedniku o razmerah v Nemčiji in Italiji in kaj so sledilo iz tega, še ni znano.

Domače vesti

Roparji ubili slovenskega trgovca

Turtle Creek, Pa. — Martin Fink, lastnik majhne grocerijske prodajalnice in član SNPJ, je bil v noči med 21. in 22. novembrom ustreljen od trojice mladih roparjev. Bil je na mestu mrtev. Fink se je postavil roparjem v bran in zato so ga ubili. Roparski morilci so zbežali brez plena, a bili so prijeli drugi dan. Dva sta stara po 19 let in tretji je 21, vsi trije so pa izvršili srednje šolo. Podrobnosti še pridejo.

Druge vesti iz Penne

Johnstown, Pa. — Tu je umrla Ana Slabe, stara 61 let in rojena v Zerovnici pri Cerknici. Zapuška moža in več odraslih otrok. — Dne 22. t. m. je umrla za rudarsko jetiko Matija Novak, star 60 let in doma od nekod na Dolenjskem. Bil je član društva 82 SNPJ in tu zapuščal ženo, tri sinove in dve hčeri. — Dalje je 23. t. m. v bolnišnici umrl Martin Jager za pljučnico, tudi član SNPJ in dveh drugih društev. — V bolnišnici se nahaja v težkem položaju Vincenc Končan, ki je še mlad po letih, toda izgarjen in zlomljen z delom v jami. Tudi on je član SNPJ.

Nov grob v Wisconsinu

Racine, Wis. — Tu je umrl Matt Shilin, star 51 let in doma iz Pokopče na Hrvaškem. Bil je član društva 109 SNPJ. Pokojnik ni imel tu sorodnikov, pomena pa nekje v Ameriki brata, ki se naj oglasi, kajti pokojnik je zapustil nekaj lastnine.

Nov grob na zapadu

Dillon, Mont. — Andy Papas je prejel vest iz Rentona, Wash., da je tamkaj pred kratkim umrl Jack Vidmar, star 63 let in rojen v fari Hinje. V Ameriki je živel 40 let in v Rentonu zapuščal ženo, dva sinova in tri hčere. V Buttu, Mont., brata, v stari domovini pa dva brata in sestro.

Clevelandске vesti

Cleveland. — Za srčno hibo je umrl John Pečjak, star 55 let in doma iz Bogdanje vasi. Tu je živel 32 let in zapuščal sina in hčer. — V Trumbullu, O., je umrl slovenski farmar Frank Božič, star 58 let. Zapuška ženo, hčer in dva sinovca. — Kakor je že bilo poročano, se v četrtke zvečer, 1. decembra, vrši v Slovenskem delavskem domu, Waterloo Road, predavanje, ki ga bo imel Frank Zaitz, predsednik gl. nadzornega odbora SNPJ in urednik Proletarca. Predaval bo o delavskem položaju v Jugoslaviji, na Češkem in v drugih državah Evrope.

Dies zahteva denar za preiskavo

Washington, D. C., 28. nov. — Kongresnik Martin Dies je danes naznanil, da bo v prihodnjem kongresu takoj po novem letu zahteval vsoto \$200,000, da bo lahko nategnil preiskavo neameriških aktivnosti, katero vodi njegov odtok, na prihodnje dve leti. Dies pravi, da je komunistične aktivnosti komaj poprske na vrhu, dočim se nacističnih in fašističnih aktivnosti še ni niti dotaknil. Vzeti mora najmanj dve leti, predno more vse iztakniti in prinesiti na dan. (Če bo Dies tako "preiskaval", da bo iskal komuniste tam, kjer jih ni — z namenom, da pomore republikanskim burboncem do zmage pri prihodnjih volitvah, potem bo vzel več ko dve leti! Op. ur.)

Anglija podpira monakovski dogovor

Protizidovska gonja ovira pogajanja

Cambridge, Anglija, 28. nov. — Angleški notranji minister Samuel Hoare je dejal, da se bo Anglija držala monakovskega dogovora, čeprav Nemčija zatira žide. Minister je priznal, da persekucije židov ovirajo pogajanja med Anglijo in Nemčijo glede sklenitve prijateljskega pakta.

Iz njegovega govora je bilo razvidno, da Velika Britanija ne bo vrnila afriških kolonij Nemčiji, katere je dobila po svetovni vojni. Te kolonije bodo dobile koncesije glede večje samovlade, "toda Evropa bo morala držati roke proč od teh kolonij."

"Mi ne tajimo dejstva, da protizidovska gonja ovira izvajanje politike pomirjenja," je dejal Hoare. "Poudariti pa moram dejstvo, da ljudstvo v Angliji in Nemčiji hoče živeti v miru. Spoznam, ki sta ga sklenila Chamberlain in Hitler, v katerem sta se odpovedala vojni kot sredstvu poravnave bodočih konfliktov, bomo izvajali."

Radiopostaje bojkotirajo Coughlina!

Nočejo oddajati njegovih govorov

Chicago, 28. nov. — Okrog 20 radiopostaj je včeraj odreklo detroitakemu fateru Coughlinu njegov govor. Med čikaškimi postajami, ki so mu zaprle oddajne aparate, sta WJJD in WIND v Garyju. Druge postaje so na vzhodu. Postaje se ravna po zgledu WMCA v New Yorku, ki je zadnji teden obvestila Coughlina, da mora prej predložiti kopijo govora, predno mu ga bo oddajala. Ker Coughlin ni storil tega, mu je bila radiopostaja zaprta.

Iz Detroita poročajo, da je radiofajmošter izjavil, da cenzura njegovega škofova mu zadržuje in on se ne bo pokoril nobeni drugi cenzuri.

Vzrok, da so radiopostaje družbe nastopile proti Coughlinu, je njegova antisemitika propaganda, s katero je začel pred dobrim tednom v radiu. Coughlin je sicer v prizadetem govoru obsodil nacistične persekucije židov v Nemčiji, obenem pa je rekel, da Roosevelt daje preveč potuše ameriškim židom.

Pobijanje židov na Dunaju

Ameriška država pretrgala stike z Berlinom

Berlin, 28. nov. — Voditelji židov na Dunaju pravijo, da je bilo 30 židov ubitih v nacističnih navalih na židovske trgovine in hiše na Dunaju, okrog 40 pa je izvršilo samomor. Koliko židov je bilo umorjenih v koncentracijskih taboriščih, ni znano. V zadnjih treh dneh je policija aretirala okrog 300 židov in jih poslala v taborišča.

Ameriška republika Colombia je odpoklicala poslanika Rafaela Jaramillo iz Berlina. Odpravnik poslov Rafael Rocha je bil istočasno premeščen iz Berlina v Copenagen. Hitlerjeva vlada bo najbrž pozvala svojega poslanika iz Bogote, Colombia, da bo iskal komuniste tam, kjer jih ni — z namenom, da pomore republikanskim burboncem do zmage pri prihodnjih volitvah, potem bo vzel več ko dve leti! Op. ur.)

FARMARJI NE BODO IMELI KORI- STI OD POGODBE

Tržišča bombaža in žita še vedno zaprta

POTREBA NAČRTNE EKONOMIJE

Washington, D. C. — (FP) — Ameriško časopisje je pozdravilo podpis trgovinske pogodbe z Veliko Britanijo in Kanado kot dogodek, ki ima oživetiti ameriško izvozno trgovino in restavriranje tujih tržišč za ameriško pšenico in bombaž. Izguba tržišč je glavni vzrok krize, v kateri se nahajajo ameriški farmarji.

Aktualno je pogodba samo dogovor. Vsaka pogodba, ki je v resnici pogodba, mora vključevati definitivne provizije glede količine blaga, ki gre na tržišča. Ameriško-angleška pogodba nima takih provizij.

Pogodbo, ki vsebuje take provizije, sta pred nekaj tedni podpisali Japonska in Avstralija. Japonska se je aktualno obvezala, da bo kupila v Avstraliji pol milijona bal volne na leto.

Angleško-ameriška pogodba govori le o kolinski preureditvi. Amerika bi lahko podpisala dvajset takih pogodb na teden, toda preveč pšenice in bombaža bi se vseeno kopičilo zaradi pomanjkanja tujih tržišč. Nasprotniki "new deala" bi se nadalje argumentirali in dokazovali, da Rooseveltova administracija ni storila ničesar v korist farmarjem.

Anglija ne bo kupovala ameriškega blaga. Fašizem je uničil zunanjo trgovino v Evropi in Aziji. Amerika bo morala sama rešiti problem obstoja 5.000.000 farmarjem, ki tiče v dolgovih in so na robu bankrota.

Nekateri vodilni ameriški ekonomisti trdijo, da je angleško-ameriška trgovinska pogodba le krpa papirja. Amerika bo morala iskati drugi izhod, če se bo hotela začeti pred brezposelnostjo in fašizmom. Izhod je v načrtnem gospodarstvu, ekonomski mobilizaciji doma v interesu demokracije. Amerika lahko razvije tržišča v svojih mejah, če hoče pomagati farmarjem in delavcem.

Delavski konflikt v Chicagu

ADF in CIO v spopadu v klavnicah

Chicago, 28. nov. — Voditelji unije CIO v čikaških klavnicah so apelirali na župana, naj poskusi, da ne pride do nasilnosti v teku stavke njihovih članov v klavnicah. Unija ADF, katere člani delajo v klavnicah, je zaključila, da je stavka za njo končana in danes zjutraj je postavila 150 piketov naokrog tvisinskih staj, ki imajo skrbeti, da se delavci ADF mirno vrnejo na delo.

Voditelji CIO izjavljajo, da stavka še ni končana kolikor se njih tiče in člani Ameriške delavske federacije, ki se vrnejo na delo, bodo smatrani za stavkokeze — straže CIO imajo pa skrbeti, da stavkokezi ne pridejo v klavnice.

Tudi Japonci preganjajo žide

Berlin, 28. nov. — Japonske oblasti so pretrgale pogodbo z nekaterimi židovskimi muškan-ti iz Avstrije, ki so vložili prošnjo za posuševanje godbe v Kobeju na Japonskem. Nacistična vlada je bila obveščena iz Tokia, da Japonska iz solidarnosti z

Poljska odložila invazijo Rutenije

Ogrska razpiše par- lamentarne volitve

Varšava, Poljska, 28. nov. — Poljska vlada je naznanila, da je začasno odložila načrt invazije Rutenije (Podkarpatske Rusije), avtonomne države v okviru češke republike. Hitlerjeva vlada je posvarila Poljsko in Ogrsko pred aneksijo tega ozemlja in svarila sta se zdaj pridružili tudi Velika Britanija in Francija.

Napol uradna vest, objavljena v Varšavi, očita Madžarski, da ni izkoristila prilike in zasedla Rutenije. Ogrske metode so razočarale poljsko vlado, ki je bila pripravljena priskočiti na pomoč Budimpešti, toda ogrski državniki so se obotavljali in s tem onemogočili rešitev problema v prilog Madžarski in Poljski, da državi dobita skupno mejo.

Budimpešta, 28. nov. — Možnost je, da bo admiral Horthy, ogrski regent, razpustil parlament in razpisal nove volitve v zvezi z vladno krizo, ki je nastala zadnje sredo, ko se premier Bela Imredi in člani njegovega kabineta resignirali. Imredi je podal ostavko zaradi kritike, da ni dovolj odločno nastopil, da Ogrska dobi Rutenijo od Čechoslovaške.

Ogrski študentje in člani mladinskih organizacij so večeraj organizirali protizidovske demonstracije v Budimpešti. Navallli so na več židovskih trgovin in razbili šipe v oknih. Okrog dvajset voditeljev demonstrantov je policija aretirala.

Amerika izvežba 100,000 pilotov

Novi kongres dobi načrt

Washington, D. C., 28. nov. — Poveljstvo vojaške letalske enote in vodstvo civilne eronavtične organizacije sta se danes sporazumela za načrt, ki določa večbanje 100,000 civilnih letalcev in 125,000 civilnih letalskih mehanikov na stroške federalne vlade v prihodnjih petih letih.

Predsednik Roosevelt mora še odobriti ta načrt. Predložen mu bo proti koncu tega tedna, nakar bo čakal novega kongresa, da ga sprejme, ko se bo bavil s povečanjem oboroževalnega programa.

Načrt se glasi, da mora biti vsako leto izvežbanih 20,000 letalcev in 25,000 mehanikov. Za ameriško armado je določenih 12,000 letal v teh pripravah.

Kitajci razstrelili japonske arzenale

Šanghaj, 28. nov. — Danes je prišla vest o mnogih kitajskih guerilskih napadih na japonske arzenale in skladišča municije. Dne 20. t. m. je misteriozna eksplozija uničila japonski arzenal v Mukdenu in pri tej razstrelbi je bilo okrog 200 Japoncev ubitih. V drugih krajih, ki niso navedeni, so Kitajci pogrnali v zrak japonske magazine s strelivom in municijske tovarne na Kitajskem. Škoda je vsekakor zelo velika.

Napad na lojaliste pri Valenciji

Hendaye, Francija, 28. nov. — Španski fašisti so danes zjutraj izvršili napad na fronti nad Valencijo, kjer je bil mir že več mesecev. Iz Barcelone poročajo, da je bil napad odbit.

Nemčijo in Italijo ne bo dala službe nobenemu židu.

NORMAN THOMAS VPRAŠUJE, KDO PLAČUJE DIESA

Dies zahteva zapor za komuniste, nacije

ZAKON ZA REGI- STRACIJO KRŠEN

New York, 28. nov. — Norman Thomas, predsednik socialistične stranke, je v soboto pisal senatorju Robertu M. La Follettu, naj njegov preiskovalni odtok za kršitve civilnih svobod-ščin skuša dognati, na čigave stroške Diesov kongresni odtok nadaljuje svojo čudno preiskavo. Thomas pravi v pismu, da je Diesov odtok brez dvoma že davno potrošil vsoto \$25,000, katero mu je dovolila zbornica, toda Dies nadaljuje s nenavadnim preiskavanjem, katero skače iz Združenih držav v Španijo in nazaj ob veliki senzaciji v reakcionarnih časopisih in na tako pristranski način, da je prav lahko sklepati, da je s takim preiskavanjem v prvi vrsti pomagano španskemu fašizmu.

Martin Dies, predsednik kongresnega odtoka za preiskavanje neameriških aktivnosti, je kmalu po objavi Thomasovega pisma odgovoril Thomasu, da njegov odtok ni prejel "niti enega dolarja od nikoder in doslej krije vse stroške iz svojega fonda." Dalje je Dies poslal Thomasu, naj vpraša senatorja La Folletta, če ni morda Lewisov CIO pomagal kriti stroške njegove preiskave glede kršenja civilnih svobodščin.

Washington, D. C., 28. nov. — Kongresnik Martin Dies je večeraj apeliral na federalni državni department, naj naroči justičnemu departamentu, da ta takoj odredi aretacijo voditeljev komunistične stranke, nemško-ameriškega Bunda in vseh drugih fašističnih organizacij v Združenih državah. Dies smatra, da so vse te organizacije prekršile zakon, ki določa registracijo predstavnikov vseh onih organizacij, ki zastopajo interese tujih vlad.

Po Diesovem mnenju komunistična stranka zastopa interese tretje internacionale in sovjetske vlade, Bund in druge fašistične organizacije pa zastopajo interese nacistične Nemčije in fašistične Italije. Nobena teh organizacij se še ni registrirala pri državnem departamentu kot zahteva zakon. Zakon določa \$1000 denarne kazni ali dve leti zapora ali oboje za odgovorne osebe, ki se ne registrirajo.

Dies je v svojem memorandumu našel celo vrsto "frontnih" organizacij, ki po njegovi sodbi služijo tujim interesom in tuji propagandi. Med temi so International Labor Relief, North American Committee to Aid Spanish Democracy, Friends of Abraham Lincoln Brigade, International Workers Order, Young Communist League, The Khaki Shirts, The American Aryan Folk Ass'n, The American Guard, The American League of the Friends of New Germany itd.

Naciji odpravili cerkvene naslove

Berlin, 28. nov. — Po dekretu Hansa Kerla, nacističnega ministra za javno bogoslužje, so odpravljani naslovi kardinalov, nadškofov in škofov v Nemčiji. To so naslovi "njegova eminenca, njegova ekselencija, njegova milost" itd. Odslej mora vsakdo v Nemčiji ogovoriti kardinala "gospod kardinal," škofa ali nadškofa pa "gospod škof ali nadškof" in nič več...

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE

PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna in Zdravstvena društva (vseh članov) in Kanada \$2.00 na leto, \$1.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; na Češko in na Sloveo \$1.50 na leto, \$0.75 na pol leta; na Ameriko \$2.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Sloveo \$1.50 per year, foreign countries \$2.00 per year.

Cena članov po dogovoru. Količina dopolnila in naročnikov članov se ne vračajo. Količina literarne vsebine (člani, pesni, drame, pesmi itd.) se vračajo pošiljatelju in v sloveo, da bi jih prejeli poštino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Najbolje na vsa, kar ima zveč s tem

PROSVETA

3507-35 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz nasebin

Poročilo zastopnika

Sharon, Pa. — Ze pred par tedni sem se namenil, da podam v javnosti, kaj se pripravlja v naši nasebini za božič. Ta dan bo namreč sharonski mladina imela svoj prvi nastop na odru pod vodstvom Frances Novak, članice angleško poslušajočega društva Keytoners, ki je bilo sprejeto v jedrno dne 2. julija t. l. na veliki slavnosti. Ta dan je tudi Frances Novak postala članica tega društva z drugimi fanti in dekletami vred. Ker so delavske razmere še vedno izredno slabe, je njihovo delo v zvezi s pridobivanjem novih članov precej težavno.

Sestra Frances Novak se je kot izurjena pevka odločila, da izuri mladino v starosti 7 do 14 let v petju. Vezba jih v slovenskem domu v prepevanju samih slovenskih pesmi. Dne 6. novembra me je Tone Valentinčič opozoril, naj grem z njim v gornje prostore, da bom slišal, kako se je tukajšnja mladina že izurila v petju. Ker sem že od moje mladosti velik ljubitelj petja, sem Tonetu prav rad ugodil in šel v gornje prostore. Bila sva že pozna, ker sva pri bari zamudila več pesmi, kljub temu pa sva jih slišala pet ali šest. Povem vam, da se ni nič rad ne jokam, ker se pri jokanju preveč kiso držim, kljub temu se nisem mogel premagati in so mi solze stopile v oči, ko sem videl tako male deklice tako lepo in razločno prepevati slovenske pesmi. Če pomislimo, da tukaj rojena mladina zelo težko izgovarja slovenske besede, ker je v šoli ne učijo slovenskih pesmi, si lahko mislimo, kako potrpežljivo in dobro srce mora imeti Frances Novak, učiteljica mladine. Ta naša mlada članica si je nakopala veliko težavnega dela v prid slovenskemu domu in SNPJ. Kakor sem slišal odbor, ne poleg podučevanja mladine enkrat na mesec pisala tudi društvene članke ali poročila. Lahko si mislimo, da to ni lahko delo za mlado bitje, dasi že zrelo za gospodinjstvo. No, z dobro voljo in vztrajnostjo se premaga vse, kakor je premagala njena mati, sestra Toneta Valentinčič. Sploh sta obe veliki družini, Valentinčičeva in Novakova, izurjeni v petju in sta že večkrat nastopili s slovenskimi pesmami tukaj in v drugih nasebinah in povsod želi priznanje. Zdj se bo izurila pa še mladina, tako da bo farrell-sharonka nasebina zaslovela kakor slovijo Cleveland, Strabane, Pittsburgh, Johnstown, Library in West Newton. Na Cheswicku so nekoč imeli izvrsten pevski zbor, toda so ga opustili. Kljub velikemu prizadevanju gospe Klemenčič, da bi ga zopet obnovili, je bil njen trud zaman. Saj že stari pregovor pravi, da kdor največ žrtvuje v dobre namene, ta si napravi sovražnike. To se je zgodilo že v več nasebinah. Naj nikdo ne misli, da me je kdo podučil, kako naj pišem. To pišem iz lastne volje in iz lastnih izkušenj.

Kljub moji visoki starosti sem ljubitelj lepih slovenskih pesmi, iger in godbe. Nasebina brez pevskega zbora se mi vidi kakor voz brez koles. Tudi male nasebine se žavedajo, da jim nekaj manjka in si ustanove gošpodinjske klube ali mala pevška društva. Na ta način povabijo in dobe občinstvo na svoje priredbe iz raznih nasebin. Mnogokrat se zgodi, da pride skupaj občinstvo iz raznih krajev. Ljudje se medsebojno spoznajo, društvo pa naredi lep dobiček. Pri takih sestankih človek tudi lahko agitra za naročnino na dnevnik Prosveto, ali pa za nove člane med udeleženci, med katerimi so tudi nečlani. Ko slednji vidijo, kako se člani SNPJ lepo skupaj zabavajo in da vladajo med njimi mir in sloga, in če v takih urah tega in onega vprašajo, če je član te ali druge jednote in dobi odgovor, ne, tedaj porabi priliko, pojasni ugodnosti naše SNPJ in mož ali žena, fant ali dekle si bo želela, da čim prej pride pod okrilje SNPJ. In bodo veseli in ponosni v veseli družbi med nami.

Pravkar sem čital dopis iz Coverdala s podpisom Antona Čipčiča, predsednika federacije SNPJ zapadne Penne, v katerem je pojasnil, v katerih nasebinah in na katere dneve bo predaval Frank Zaitz, predsednik nadzornega odbora SNPJ in urednik Prosvete. On vam bo mnogo povedal iz starega kraja, naša dolžnost pa je, da obiščemo predavanja v raznih ugodnih. Priporočljivo je, da starši vzamejo tudi svoje otroke na te shode ali predavanja.

Občinstvu od blizu in daleč priporočam, da ne boste prezrili prvega nastopa naše mladine na božični večer dne 24. decembra v Slovenskem domu v Sharonu. Priporočam vsem od blizu in daleč, da se v velikem številu udeležite te veselice. S tem bomo dali mladini veliko veselje do učenja. Videli boste tudi mlado in prijazno učiteljico, kako lepo postopa z mladino. Ona ima veliko truda s poučevanjem mladine, da bo naša nasebina zaslovela po vseh Zdrženih državah. Naša dolžnost je, da jim že danes damo priznanje.

Anton Zidanšek,
zastopnik Prosvete.

Volitve in drugo

Cliff Mine, Pa. — Pri zadnjih volitvah v Pennsylvaniji sta demokratska stranka in oni del delavstva, ki je pričakoval izboljšanja od prizadevanja new deala, korenito pogorela. Sedaj so v sedlu zopet republikanci. Za gubernerja je bil izvoljen človek, ki se ga mora prištevati za najbolj zakrknjenega reakcionarja. Kaj dobrega se ne more pričakovati ne od njega ne od njegove družbe. Najbrže se bodo za par let potuhnili in ne bodo takoj pokazali svoje prave barve. Na ta način namreč pričakujejo zmago leta 1940, da se polaste tudi vlade v Washingtonu. Ko to dosežejo, potem se bodo dogodki kaj hitro vršili in

kar nenadoma se bomo znašli v diktaturi. Kadar pride do tega, nam ne preostaja nič drugega kot upanje, da bo ta diktatura bolj turškega kot nemškega kalibra.

Z delom gre tukaj srednje. Tovarne po bližnjih mestih nekoliko bolje obratujejo, ker imajo ravno zdaj sezonska naročila za avtno industrijo. Kar je večjih jam, posebno onih Pittsburgh Coal Co., delajo dokaj stalno, toda niso več takšne razmere ko pred leti. Zaslужek je pičil in delo zelo težavno. Sedaj je povsod v veljavi, da delata dva delavca v enem prostoru in povprečno ne moreta toliko narediti kakor posamezno. Boljše plasti premoga so že tudi porabane, tako da je sedaj po jamah skoraj več kamenja kot premoga. Tudi je toliko jamskih postav in predpisov, ki so sicer namenjeni v varnost delavca, toda so izkušnemu premogarju bolj v oviro nego v korist in služijo bolj za škakanje ko svojemu pravemu namenu. Mnogo je v okolici malih jam, iz katerih rabijo ves premog za lokalne potrebe. Delo v njih je zelo nestalno in odvisno v dokaj šnji meri od vremena. Ker je letošnja jesen izredno mila, obratujejo sedaj te jame le malo. Dela se pa ne dobi nikjer.

Zahvaljujem se vsem za obiske in udeležbo pri pogrebu mojega tasta Mihaela Blatnika ter za darovane vence. Pokojni je bil star 79 let, rojen v Dračji vasi, fara Šmihelj pri Zužemberku. V tej okolici zapuša tri hčere, dva sinova v Bridgeportu, O, ter sestro in brata v Clevelandu.

Frank Bogataj, 145.

"Dušni pastir" jih razjezil

Rock Springs, Wyo. — Dne 19. nov. smo tukaj pokopali sobrata Matevža Ferlicka, dolgoletnega in zvestega člana društva 10 SNPJ, društva 18 JSKJ in društva 122 KSKJ. Veste, kaj je napravil naš fajmošter? Ko sta čitala poslovilne govore predstavnika društva 18 JSKJ in 122 KSKJ, je ostal pri odprtem grobu pokojnika, toda kakor hitro je prišel na vrsto predsednik društva 10 SNPJ in prišel čitati poslovilni govor za umrli bratom, fajmošter brž pobere svojo robo in jo ubere proč od groba proti svojem avtu, da ne bi slišal poslovilni govor SNPJ.

Pokojni Matevž je bil najboljši delavec za vse, bodisi za društva, za Slovenski dom ali pa za cerkev. Priševal je za veliki oltar in eno okno (cerkveno?) ima družina Ferlick. Če so ga vprašali za delo v Domu na veselicah, pa naj bo za katerokoli društvo, ga je vedno vzel in tudi izvršil. Pa ti pride en tak nebodigatreba iz Clevelanda in se tako nevhvaležnega izkaže napram možu pošteniaku! O saj si bomo zapomnili to grdo početje, kakor ga je "dušni pastir" napravil pri pogrebu našega zvestega člana Matevža Ferlicka.

T. Pintar, 10.

Domove zabave

Detroit. — Gospodinjski klub Slovenskega delavskega doma na Livernois priredi v decembru dve plesni veselici v Domu, in sicer 10. in 31. decembra. Pri veselici 10. decembra sodeluje tudi društvo Wolverines 677 SNPJ. Vabimo vse občinstvo, stare in

mlade, da se udeležijo teh zabav v korist Doma. Dvorana je lepo prepletkana in izvrstno pripravljena za vse potrebe, spodaj in zgoraj — za igre, veselice, svadbe ali karkoli že in najemnina je nizka. Še posebno ste vabljeni na veselico na 31. decembra, da se veselo poslovimo od starega leta in stopimo v novo leto polni upanja na boljše čase. Vstopnice se dobe pri vseh članicah kluba. V predprodaji so 60c, pri vratih pa bodo 75c. Za veselico na 10. decembra so po 25c. Imeli bomo izvrstno godbo in dobro postrežbo. — Gospodinjski klub tudi vabi na sejo vse članice. Vrši se 9. decembra in bodo volitve novih odborov. Udeležite se vse. Polona Kraly.

Naprejeva zahvala

Milwaukee, Wis. — Naprej si šteje v prijetno dolžnost zahvaliti se vsem tistim, ki so pripomogli k tako lepemu uspehu Naprejevega dne na 20. novembra. Ne stori pa tega zato, ker so zahvale za vsako reč že takorekro v navadi — če so potrebne ali ne — temveč iz resnične hvalečnosti.

Naprejevo članstvo dobro ve, kako težko je na tako krani dan, kakor je bil na omenjeno nedeljo, privabiti ljudi v dvorano. Ravnotako jim je znano, da so se ta dan nudile v vsaki gostilni prilike dobiti za manjšo ceno več "telesnih dobrot" kakor bi jih pa nudila katera si že budi kulturna organizacija. Vsi vsem tem oviram so vrli prijatelji Napreje napolnili prostorno dvorano. Tak odziv za našo kulturo vnete publike zasluži resnično in iskreno zahvalo! To zahvalo bo pa Naprej izkazal s tem, da bo šel po začetni poti naprej!

Pri zahvali pa seveda ne smemo pozabiti članic in članov društva Bled, ki so prostovoljno prevzeli delo, ki je potrebno pri taki prireditvi in s tem omogočili Naprejevemu, da so se posvetili edinemu koncertu in igri. Hvala iskrena, Bled!

Bratskim zborom Planinski rož, Pev. in dram. klubu Lilijs in Hrv. rad. pjev. zboru Sloboda pa ključemo: Širimo naše ideale potom naše pesmi, vzbuja jmo raje in blažimo jim srca in naš trud ne bo zaman! Nasebina bo znala naše in vaše kulturno delo upoštevati in s skupnim delom bomo dosegli to, kar si vsi želimo. Naš narod v tej nasebini se bo kulturno še višje povzdignil. Vaše sodelovanje pri koncertu je bilo izvrstno, potrebno in bo od naše strani in od strani Naprejevega občinstva upoštevano. Od strani naše publike ste želi buren aplavz in vedite, da se je tej gesti z vso iskrenostjo pridružil tudi Naprej. Živel vrli pevski tovariši in tovarišice!

Šteboyganskim rojakom, žilkaškemu Cankarju, Poličniku, ki je igralce "v riži draži", in Tesovnikovima fantoma, katera sta dala diletanatom potrebnega poguma, pa ključemo po štajersko: "Le pridite še kej!"

Soc. pev. zbor Naprej.

O Prešernovem koncertu

Chicago, Ill. — Dne 6. novembra popoldne je bilo v dvorani Slovenske narodne podporne jednote v Chicagu spet nenavadno živahno vrvenje. Moški pevski zbor France Prešeren je priredil tamkaj svoj jesenski koncert, na katerem je njegov član Tomaž Cukale prvič nastopil kot deklamator in tenorski solist, pa se je nagnetlo v dvorano toliko naših ljudi, da še nikoli kaj takega.

Pri koncertu sta sodelovala tukajšnja pevška zbor Sloven in Crvena zvezda.

Slovan je z bogatim nizom lepo zapetih slovenskih narodnih pesmi iznova dokazal, da ima izvrsten pevski material v svojih pevskih. Crvena zvezda je še vedno dobro zapela med nami, ali tako odlično in sijajno kakor zadnjič se še ni izkazala nikoli poprej.

Med nastopom Slovana in Crvene zvezde nas je prijetno iznenadil Prešernov kvartet — T. Prelesnik, F. Gradišek ml., A. Potočnik in R. Velmek — z eno hrvaško, eno slovensko in dvema angleškima pesmima, pri katerih ga je na klavir spremljal Prešernov učitelj Fr. Kubina. Kvartet si je osvojil vsa dvorana.

Tedenski odmevi

ANTON GARDEN

Konsolidacija naših sil

Danes se bom lotil vprašanja, katerega imate dalj časa v mislih in katerega se bomo rali prej ali slej lotiti. Pred njim stoji kdo, ki je aktiven v naših organizacijah te druge vrste, posebno pa še v večjih nasebinah. Vprašanje se tiče konsolidiranja naših predvsem na društvenem in kulturnem polju večjih nasebinah.

Ko človek včasih pregleduje panoramo tega javnega življenja, se kar čudi naši pojavnosti. Čim starejši postajamo in redkejša so vrste aktivnih ljudi iz starejših generacij, tem več kreiramo novih aktivnih novih organizacij. Sej in priredb raznih je skoraj brez števila. Če je človek še aktiven kroga naših podpornih in kulturnih organizacij, to je na unijskem in delavskem litičnem polju, je stalno uprežen ko tovar živina. Skoraj ga ni dneva ali večera, da bi imel seje, sestanka, priredbe; včasih se po dve ali tri v enem dnevu ali večeru. Letas se ubijaš kot bi bil neumen in sploh nisi kos. Le redko dobiš večer za tako zvanih diš. S tem v zvezi so seveda tudi odgovornosti ali sodegovornosti za organizacijo, za uspeh ali druge priredbe.

V zadnjih petnajstih letih in manj kreirali različne nove organizacije in večno pomnožili naše aktivnosti. Na društvenem polju so zrasle federacije, konference P. mladinska ali angleško poslušajoča društva, pevška društva, Cankarjeva ustanova in druga zdaj pa mladinski krožki pa atletika in dr. sport! Za aktivne člane vse to pomeni neaktivnosti, nove odgovornosti in večje izdatki. Mladinska društva in njih aktivnosti, prireditve in atletika, starejša generacija sicer toliko takajraje, ker jih vodijo sami. Toda sem tam se je vendar treba udeležiti njih priredb, ako nečemo izgubiti kontakta z njimi in obenem pritegniti na naše lastne priredbe, disli svojega društva, pevskega zbora ali s ališičnega kluba. Toda mladinskim krožkom če hočemo, da bodo uspevali, bo treba posvetiti nekaj osebam v vsakem slučaju dosti energije. In ker ti krožki ne bodo uspevali brez svojih lastnih javnih priredb, bo pri tem tak rano na čas in žepu tudi širše članstvo, vsem pa starši, prijatelji otrok in sploh aktivni element.

Toda med starejšo generacijo odnosno imigranti nas je vedno manj za izvrševanje teh aktivnosti. Mlada generacija je res poudarila že več prav dobrih in sposobnih ljudi. Toda med njimi ni tiste stabilnosti, vztrajnosti, kot na primer med stariimi knizminami, ki so iz leta v leto aktivni že po deset, trideset in več let. Nekaj let so aktivni kakor odlete. Izjeme so redke. Danes so jako redki oni, ki so bili na primer v ospred pred desetimi leti, ko se je v naši jedrni čelo razvijati mladinsko gibanje v obliki angleško poslušajočih društev. Lotrich, Kosela še nekaj drugih. Mnogi teh "old timerjev" šli po nekaj letih aktivnosti v — pokoj. Pri so in bodo seveda drugi, toda aktivna starejša generacija nosi danes veliko večje breme odgovornosti ko na primer pred desetimi, petnajstimi, dvajsetimi leti.

Kar se tiče naših starejših društev, ni splošno več tistega življenja v njih ko nekdaj. V mnogih sploh ni nobenega življenja več. Je se obdržujejo, ker se po pravilih mora, ker je treba odobriti bolniške nakaznice in izvršiti druge formalne stvari. Edina aktivna je ena ali dve zabavi na leto, toda če ne tak rāš z vstopnino vseh članov, jih dobiš le malo odstopke na veselico, veliko manj ko prej. Se pač staramo. Ko pridem včasih sejo in vidim, da je povprečna starost naših članov med 50. in 60. letom, si mislim: V nek letih ne bomo imeli nič drugega ko pogreb. In to se bo zgodilo pri vseh starejših društev, ker mladi člani gredo v angleško poslušajoča društva, kamor spadajo. Toda kljub temu priredb, sej in drugih aktivnosti čez glavo.

Treba bo pričeti misliti na konsolidacijo, spojitev starejših društev in tudi tako zvan kulturnih organizacij. Po vseh večjih nasebinah imamo več društev ene in iste organizacije, ki zbirujejo v isti dvorani. Razlika med njimi je le v datumih sej in številki društev.

(Dajle na 3. strani.)

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 29. decembra 1918)

Domače vesti. Poročila iz nasebin se vedno omenjajo smrtne slučaje rojakov za španjsko boleznijo. Epidemija zdaj najbolj kosi po verozapadu.

Delavske vesti. W. D. Stephens, guvern California, je na urgenco predsednika Wilsona na spremenil smrtno kazen Tomu Mooneyju dosmrtno ječo.

Po svetovni vojni. V Berlinu sklicujejo noviški sovjetski kongres. Bivši avstrijski cesar Karl, ki se skriva v Švici, je obtožen, da je kradel poldrugi milijon kron. Nemški revolucionarji zahtevajo vrnitev kaiserja Viljema da ga bodo sodili.

Sovjetska Rusija. Leninova vlada poziva Nemčijo in vse ostale nove države v srednji in vzhodni Evropi, naj se združijo v boljševiško federacijo.

Slika kaže ruske vojake na Rdečem trgu v Moskvi, ki so se udeležili proslav obletnice boljševiške revolucije.

Otročje blebetanje

V listih čitamo, da češki kardinal in nadškof Kašpar zdaj očeta Čeha, češ da so si sami krivi, ker jih je Hitler tako ponižal. Hitler je "šiba božja", s katero je Bog kaznoval Čeha, ker se pred dvajsetimi leti niso hoteli zahvaliti Bogu za zmago in svobodo, s katero jih je Bog obdaroval, temveč so se šopirili — in še danes se šopirijo — s svojim svobodomiselnostvom, framaznostvom, ateizmom itd., je rekel kardinal Kašpar.

Če bi človek hotel vzeti to reč resno, bi opozoril Kašparja, kar sam dobro ve, da je Hitler z razkosanjem Čehoslovakije udaril tudi češke katolike. Katoliška cerkev v Čehoslovakijski republiki je namreč izgubila okrog dva in četrt milijona vernikov z izgubo nemškega in poljskega prebivalstva. In Kašpar bo tudi priznal, da katolikom v "tretjem rajhu" ni baš postalo z rožicami. Če je torej "šiba božja" zadela češke svobodomislece, framazone in ateiste, čemu ista šiba tepe tudi nemške katolike?

Ampak Kašparjev "argument" ne spada med resnosti. Stara povest je že, da katoliški propagandisti niso nikdar v zadregi, kadar je treba iz kakršnekoli nesreče kovati kapital za cerkev na račun ljudske praznovernosti. Kadar strela udari v drevo in ubije brezverca, ki je vedril pod drevesom — tedaj je to kazen božja in na vseh katoliških priščinah in v vseh katoliških listih je treba to povedati na ves glas; kadar pa strela ubije katolika, kar se je že nešteto krat zgodilo, tedaj se je to zgodilo zaradi tega, ker je Bog ljubil vernika in ga je vzel k sebi.

Katoliški propagandist — in protestantovski ter judovski propagandist nista do neke meje nič boljše — ni nikdar v zadregi. Vselej bo vsako stvar, vsako nesrečo — tudi vsak katoliški zločin! — tako "pojasnil", da pokuri praznovrju in okorišči sebe.

Vzemimo pokojno Avstrijo. Od februarja 1934, ko je katoliški vodja Dollfuss a popolnoma nacijskimi metodami, s puškami, strojnimi in topovi uničil socialistično upravo na Dunaju — katera ni v vseh petnajstih letih svojega obstoja zaprla niti ene cerkve, niti ni obesila ne enega katolika zaradi njegove vere! — je Avstrija z Dunajem vred postala izključno katoliška država. Dollfuss, njen glavar, je tedaj diktiral novo ustavo, katoliško ustavo, ki se je začela z besedami: "Vsa svetna oblast prihaja od Boga..." in katero je sam papež blagoslovil in jo postavil za vzor vseh konstitucij na svetu. (Ameriška ustava se ne začneja s omenjenimi besedami, ne priznava nobenega Boga, temveč se začneja z besedami: "Mi, ljudstvo Zdrženih držav, narekujemo to ustavo in dajemo oblast..." — pa še danes čvrsto stoji!)

Kje je danes, po štirih letih, ta od papeža blagoslovljena avstrijska ustava? Ali je ni Hitler raztrgal in zagnal v koš, kakor je raztrgal in zagnal v koš Masarikovo ustavo čehoslovaške republike? Če je torej po sodbi kardinala Kašparja Češka zaslužila "šibo božjo", čemu je isto "šibo božjo" zaslužila docela katoliška Avstrija? Se več — dunajski kardinal Innitzer, Kašparjev bratec v Kristu, je celo pozdravil "šibo božjo" s klicem: Heil Hitler! — in do danes še ni povedal avstrijskim katolikom, da jih je Bog kaznoval s Hitlerjevo okupacijo, čeprav mu je ta okupacija prinesla grdo razočaranje in ponižanje!

Ljudje, ki se razpolagajo z nekim dostojanstvom, prav za prav le figurirajo to dostojanstvo, ker stara navada je železna arajca, so veliko bolj smešni v očeh vseh resnih ljudi čim bolj blebečejo gorostasne neumnosti in protislovja.

Nacijski in boljševiški strahovalci hodijo največkrat po glavi. Njihovo domagoštvo ne pozna nobenih mej — toda katoliški duhovniški strahovalci še vedno prekašajo prve in druge, kadar je treba apelirati na praznovrje najzabitejše mase. Nacijski, fašisti in boljševiški hodijo po glavi, kadar demagogirajo in blufajo množice — duhovniški strahovalci se pa vrte v zraku. Do te umetnosti fašisti in boljševiški še niso prišli. Do danes še niso zvrnili svojih gorostasnih barbarških početij na nekoga Boga — kakor da Bog prinaša tem ali onim krvave zmage in jih potem tepe s krvavimi zmagami drugih, če mu v zahvalo ne ka-dijo dovolj.

Navadno pa je tako: kadar so časi najresnejši in žrtve človeškega zverstva rastejo v največjih gomilah, takrat je največ tudi tega stupidnega blebetanja.

Vesti iz Jugoslavije

(Glasila poročila iz Jugoslavije.)

UMOR PRI ČRETU POJASNEN

Morilec je 53 letni Sabukošek, umorjenka njegova "nevesta", 42 letna služkinja Ivanka Zakrjakova.

Skrivnostni umor neznanke pri Čretu v celjski okolici, ki je pred teden dni držal v napetosti celjsko in tudi širšo javnost, je zdaj vendarle pojasnjen in morilec prijet.

Na dan 1. novembra — o tem smo poročali — so našli pri Čretu na bregu Voglajne truplo neznane ženske. Sodni pregled in obdukcija sta ugotovila, da je neznanka zadavljena in najverjetneje umorjena. Kdo bi bil morilec, ni bilo ob trupu nobene ženske torbice. Kdo bi bil morilec, ni bilo znano, ki skrivnostnejši je postal umor, ki ni bil mogoče ugotoviti identitete umorjenke. Nato so morilec ugotovili, da gre za posestnika Nežo Vrbovskovo iz Zibike pri Marju, ki naj bi jo bil morda ubil njen mož. Vrbovskova je bila pred tedom izpuščena iz celjskih zaporov, kjer je sedela zaradi suma, da je hotela svojo umorjeno ženo zastrupiti. Prišlo je na osnovi fotografij umorjenke potrdilo, da gre res za Vrbovskovo.

Umor je bil torej skorajda že celoma pojasnjen — tedaj pa se je v Celju pojavila Vrbovskova živa in zdrava pri svojem odvetniku, ki je takoj obvestil policijo, da Vrbovskova živi in da torej identiteta umorjenke še ni ugotovljena. Skrivnostni umor je postal še bolj skrivnostni: kdaj ni bilo, kdo je umorjenka, kdaj kdo je morilec.

Nenadoma pa se je zdaj ves umor pojasnil. Orožniki so zvedeli za 52 letnega Sabukoška Jurca, zlatarskega pomočnika, ki je zahajal v Žepino pri Vojniki posestnici Apoloniji Sovincevi in svoji ljubici. Ta ji je prinesel na vseh svetnikov dan 300 din in zapeljivo žensko uro, ob kateri ji je, da bo še prinesel denarja, se odpravil v Sovincevo na Brezje in je bil sploh "pri dežurju". Drugače je bil Sabukošek zaposlen v Trbovljah. Orožniki so pri Sovincevi res našli Sabukoška in ga takoj aretirali, saj da ga sumijo umora neznanke. Odvedli so ga v gostilno, kjer se je morilec in umorjenka mučila pred zločinom, in tam so ga, ko je bil pri trupu niso našli, ga so vso krivdo. Med zasliševanjem pa je Sabukošek nenadno priznal iz čepa neki strup in ga zaužil. Takoj so ga prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer so mu dali zdravila. Kmalu se je Sabukošek opomogel. Tedaj so po poročilih predenj vrsto slik umorjenke, zraven pa tudi slike, ki so jih našli pri Sabukošku in ki so predstavljale isto žensko. Tedaj je Sabukošek zločin priznal in ga opisal takole:

Pred meseci se je vrnil iz Francije, njegova družina pa živi na Nemškem. Dobil je službo pri zlatarskem mojstru Korenu v Trbovljah, ker pa je bil v denarnih stiskah, je hotel denar dobiti na nepošten način. Dal je "Jutro" oglaš, da išče primerne neveste, ki pa mora imeti najmanj 10.000 dinarjev. Kmalu je dobil mnogo ponudb, med temi tudi ponudbo s strani 42 letne Ivankine Zakrjakove, služkinje v Ljubljani. Njemu je bila všeč, domeniata sta se za sestanek na Zidanem mostu, kjer sta bila včasih drug drugemu in Sabukošek ji je obljubil zakon. Nato sta se srečala 29. oktobra v Rajhenburgu, odpeljala sta se v Ljubljano in tu dva dni živela. Ona je imela s seboj dva kovčka svojih stvari, v torbici pa 10.000 dinarjev. Nato je ona pustila v Ljubljani svoja dva kovčka in se odpeljala s svojim "ženinom" v Celje. Na kraju, kjer je nato Sabukošek izvršil svoj zločin, sta se nekaj časa ljubimkale, nato pa ji je on ponudil silice gnanja, v katero je vnesel nekaj strupa. Po Sabukoškovi izjavi je ona kmalu nato omedlela in umrla, on pa je truplo vrzel v Voglajno, a se je ujele ob obležalo v grmovju. Da bi jo

bil zadavil, to taji, a sodna preiskava oz. obdukcija je ugotovila, da je bila Zakrjakova zadavljena. Sabukošek ji je nato odvzel torbico z 10.000 din, srebrno zapeljivo uro, plašč in kožuho in nato jo odnesel. Po umoru je odšel s plenom k svoji drugi "nevesti" Sovincevi, ki ji je podaril ročno torbico, zapeljivo uro in 300 din. Dejal ji je tudi, da ji bo priskrbel denarja za nakup krave, nakar se bosta poročila. V soboto 5. novembra se je odpeljal Sabukošek v Trbovlje, naslednji dan pa je stopil na vlak, v katerem se je peljala tudi Sovinceva in odpeljala sta se skupaj na — božjo pot pobožnih Slovencev na Brezje, kjer sta bila oba pri spovedi in obhajilu, nato pa sta se vrnila v Žepino pri Vojniki.

Sabukoška so oddali v sodne zapore, orožniki pa so odšli še po Sovincevo, ki je gotovo vedela za umor. To potrjuje dejstvo, da orožniki Sovinceve niso našli doma, da je izginila in se nekeje skriva. Orožniki pa so preiskali klet pri Sovincevih in našli pod velikim kupom krompirja v pločevinasti škatli nekaj čez 6000 din. Drugo sta baje že zapravila.

Se dva poboja in umora

Človeka je kar sram ob število umorov in pobojev, ki se dogajajo na Slovenskem. Kar brez prestanka moramo beležiti podobne zločine.

V Mestnem vrhu pri Sloveniji vasi (ptujski okraj) so našli ustreljenega posestnikovega sina Matevža Kaiserbergerja iz Gerceje vasi. Ta je prišel prejšnji dan k svoji nevesti Antoniji Fukovski pri Sv. Urbanu, spotoma pa se je ustavil pri svojem bratu. Ko je hotel nadaljevati pot k svoji nevesti, s katero je nameraval naslednji dan k nortarju zaradi ženitne pogodbe, se mu je Slavko Kosi iz Mestnega vrha ponudil za spremstvo. Brat je Matevžu svetoval, naj ne hodi s Kosiem in naj rajši počaka do jutra pri njem. Toda Matevž mu je pokazal revolver, češ da se Kosija in nikogar ne boji. Odšel je z njim, zjutraj pa so našli njegovo truplo na meji med Gradenom in Sv. Urbanom. Blizu trupa je ležal revolver, toda prvi pogled je pričal o tem, da je bil Kaiserberger pobit na tla in še le nezavesten ustreljen. Umorjenec je imel pri sebi okrog 6.000 din, ki pa jih pri trupu niso našli. Gre torej za roparski umor in orožniki so takoj aretirali Kosijsa in še nekega njegovega pajdaša.

V okolici Rogaske Slatine pa je bil ubit 55 letni delavec Franc Šutler iz Cerovca. Ko je šel proti Sv. Florjanu pri Rogatcu, kjer je imel prijateljico Terezijo Kjunovo. Ko je prišel do hiše posestnika Drogenika, je začel tega govoriti na korajžo, češ da ga je ovadil oblastem, da živi v Galunovo. Posestnik Drogenik je prišel iz hiše in napadel Šutlerja s železnim drogom, s katerim mu je razbil glavo. Drogenik so prijeli in izročili celjskemu sodišču.

VELIK POŽAR V OKOLICI TURJAKA

Sedem posestnikom napravil požar za 300.000 din škode

Dne 7. novembra je obiskala prijazno vasico Laporje pri Turjaku huda nesreča: ogenj je sred popoldneva ugonobil skoraj vso vas. Vasica šteje devet hiš, devet gospodarjev, ogenj pa je sedmim od njih uničil domačije in mnogo pridelkov! Posestniki niso premožni, kraj niso ravno rodovitni, ta nesreča jih je napravila skoraj za berače.

Ogenj je nastal sredi popoldneva v hiši posestnika Mavca, kjer so bili doma samo otroci, zaklenjeni v "hišo". Ženske so bile na polju, moške pa po večini na semnju v Velikih Laščah. S polja so takoj pohiteli v vas in rešili Mavčeve otroke žive in zdrave iz goreče domačije. Toda ogenj je medtem že zajel sosedne hiše, hud veter je raznašal ogorko, da se je plamen širil iz hiše na hišo. Grozilo je, da bo pogorela vsa vas.

Na kraj požara so takoj prihiteli gasilci iz Lašč, Ponikev in Skočjana s svojimi brigadami. Toda vodnjaki so bili kmalu izčrpani, ogenj pa je še razsajal. Gasilec je uspel, da so rešili dve hiši, ki sta že goreli, sedmim posestnikom pa je pogorelo skoraj vse: stanovanjske hiše, gospodarska poslopja, pohištvo, nekaj denarja, celo nekaj perutnine. Rešili so le nekaj obleke, živino in nekaj malo pohištva. Najhuje prizadeti so: posestnik Alojz Mavec, France Zrnc (njegov žena je dobila hude opekline, ko je skušala rešiti nekaj denarja iz goreče hiše), Alojzij Strukelj, Marija Strukljeva, Stefan Zelnik, Ljudez Gruden in Ivan Meglen, krojaški mojster, ki mu je ogenj uničil tudi za 12 oblek blaga! Gasilci so vztrajali na pogorišču vso noč in šele proti jutru je ugasnil zadnji plamen. Požar je nastal najbrže zaradi vnetja saj v dimniku, zaradi česar se je vnela slamnata streha. Veter je nato ogenj zanesel na sosedna poslopja.

Vas Laporje kakor je vsa pogorela. Posestniki žalostni ogledujejo s svojimi družinami pogorišča svojih domačij.

Tedenski odmevi

(Nadaljevanje s 2. strani.)

Seje in društveno poslovanje pa so si podobne ko krajcarji. Agitacije za nove člani ni; kvečjemu sem pa tam pripelje tajnik ali kakšen član kakšnega novega prosilca, toda to se zgodi zelo redko. Skoraj ves dorastek društva in jednote pride iz mladinskega oddelka. Ali bi ne bilo bolj pametno združiti vsa ona društva naše jednote — in drugih — ki zborujejo v eni in isti dvorani? Starejša društva namreč. To velja predvsem za Chicago, Milwaukee, Cleveland in deloma Detroit.

Slično je tudi glede pevskih zborov, na katerih je posebno bogat Cleveland, ki ima menda kakšnih osem ali deset "starejših" zborov. Zastopovali bi trije ali štiri. Deloma velja to tudi za Milwaukee in Chicago. Prvovrstnega zbora ni med nami. Najboljši je menda samostojna Zorja v Clevelandu, in to predvsem radi nekaj v resnici dobrih solistov. Če bi teh ne imela, bi bila le povprečen zbor. Cleveland ima tudi kakšnega pol tuceta mladinskih zborov. Metropola je res velika, toda teh kulturnih in "kulturnih" organizacij ima vse preveč. Nekoliko konsolidacije bi ji tudi na tem polju ne škodilo. Potem bi lahko še več pokazala, več v kvaliteti — kvantitete ima itak preveč. Soc. Zorja in Delavec bi se lahko na primer brez škode združila. Kot pravita, oba zbora zastopata delavске tendence in oba sta odvisna od enega in istega občinstva za obstoj.

Milwaukee mislim ima tri zборе v istem okrožju. Vse sem že slišal. Iz vseh treh zborov bi dober pevovodja napravil dober zbor. V Chicagu na Lawndal imamo dva zbora, Savo in Prešerna. In kar velja za Milwaukee, velja tudi za ta dva zbora, ki imata skupno moč za dober, lahko tudi prvovrstni zbor. In dober, delavsko orientiran zbor poganja k sebi poslušalce iz vseh krogov, ne da bi se komu treba klanjati cerkveni ali drugi reakciji ter ji delati poklone. S tem se človek le sam okuži in kompromitira principe.

Daniel W. Tracy, predsednik bratovščine elektrifikacij, in Kathryn Lewis, hči Johna L. Lewisa, predsednika CIO, ameriške delegata na vsemerski konferenci, ki se prične v Lima, Peru, v decembru.

Glasovi iz nasebin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

no ter žel ob vsaki pesmi burno pohvalo.

Po Prešernovem prvem prepevanju nastopi in priprtega delavca oblečen Tomaž Cukale ter nam začne deklamirati precej obsežno pesnitev "Iz teme v luč", ki jo je zložil pisec teh vstaj. Z deklamatorskim zanosom in dramatično silo tolmači zatopljenemu in zavorovanemu občinstvu vsebino moje pesmi ter ga v živih besedah vodi skozi temo srednjeveške verske zaigranosti v znamenju prekrute španake inkvizicije ob goreči grumadi z živim človekom, privezanim k drogu, sredi nje pod zaščito objestne cerkvene oplošnosti, potem skozi hude graščičske tlake, bogataške pohlepnosti in grabežljivosti, preko blaznih in krvavih poljan, mimo v vojni ponorelih človeških zverih, mimo ogromnih kupov v mesarskem klanju padlih žrtev pa, nepreglednih vrst pobitih in ranjenih vojakov, preko pomandranja pšenice in zlomljenega hotelja ljudskih mas — v svetli dan vstajenja — v svetli dan delavске slege in v mehko naročje svetovnega miru.

S to deklamacijo je Tomaž Cukale dokazal, da je dramatična sila kar nakopičena v njem, in hiša mu je izkazala svojo hvaležnost za to lepo in prekratno delo z burnim plaskanjem.

Tik pred zadnjim Prešernovim nastopom pride prvi javni nastop našega tenorskega solista Tomaža Cukale na vrsto. In bilo je videti ter čutiti, da ga vsi čakamo z nekakšno nestrpnostjo, in ko se pojavlja s svojim učiteljem mr. Geraldom Grossentom na odru, ga občinstvo viharno pozdravi, potem pa z napeto pozornostjo sledi njegovemu petju ter ga ob vsaki pesmi pohvali.

Malodostni in obetavni tenorist se vpelje s Pavčičevo "Ljubca moja, kaj si stila" ter nam že kar s to pesmijo dopove, da niso zaman njegova pevska prizadevanja. Nato nam zapoje še Francovo "Aus meines grossen Schmerzens" pa Tostijevo "A vuchella" s isto lahkoto in prečiznostjo ter tako fascinira občinstvo, da ga je ponovno zahtevalo nazaj na oder.

Prvi nastop se mu je posrečil v polni meri kljub vsem težkostem, ki jih mora človek premagati ob takem dogodku, in dokaj zalog pri tem gre seveda tudi njegovemu učitelju mr. Gerald Grossentu, ki ga je mojstrsko spremljal na klavir. V njem nimamo Tomaž samo izvrstnega učitelja, nego tudi iskrenega prijatelja, ki preneto dobro ve, kaj se pravi težko delati podnevi, a sveder se pa vaditi v petju. Led je prebit, Tomaž! Le naprej do končne dovršenosti!

Zvonko A. Novak.

O predavanju in fašizmu

Pittsburgh, Pa. — Hvalevredno je delo, ki ga je začela Prosvetna Matica, ki je poslala s brata Zaitza na predavateljsko

Upam, da sem s tem po vseh omenjenih nasebinah zadel v aršeno gnezdo, tako pri društvih ko pri zborih. Lahko prišemo diskuzijo o tem vprašanju, o konsolidaciji in konservaciji naših vedno redkejših sil. Čas bo nas prej ali slej do tega prisilil.

turo, in moramo to z veseljem pozdraviti. Upajmo, da bodo predavanja imela povsod zaželjeni uspeh.

V nedeljo 20. novembra je br. Zaitz govoril v Slovenskem domu in njegov govor bi moral služiti vsak delavec in tudi najzagrizenjši fašist, da bi spoznal svojo zmoto. Br. Zaitz ni oploval naravnih krasot sinjih belih snežnikov in bistrih slovenskih voda. Živo pa je opisal ekonomski položaj naših rojakov v Sloveniji, pritisk režima in zunanega fašizma na življenje slovenskega delavca in kmeta v Jugoslaviji. Ko je bila ukinjena ustava in 6. januarja 1929 proklamirana diktatura, sem se tudi jaz nahajal v Ljubljani in imel priliko občutiti vonj diktature. Bil sem tisti dan v uradništvu nekega ljubljanskega lista in vprašal kaj je novega. "Vi mislite, kaj bomo pisali, ne kaj je novega. Pisali bomo kar nam bo naročil cenzor in če se bo dalo, bomo med vrsticami dali kaj razumeti. Deklaracijo o diktaturi bomo objavili brez komentarja. Vae, kar pišemo, se zgodi po navodilih cenzure." Tiste dneve so bile po mestu razne demonstracije, policija jih je razganjala — a v listih ni bilo niti vrstice o tem. Pomisliti pa moramo, da je to bilo še v letu 1929. O takih slučajih nam je pripovedoval br. Zaitz v svojem govoru.

Take stvari in mnogo drugih bi morali vedeti vsi naši ljudje v Ameriki, ker potem bi bolj razumeli, zakaj je treba pomagati ljudem v starem kraju. Žal, da udeležba na predavanju ni bila kakršna bi lahko bila. Mnogi se radi izgovarjajo: kaj nas briga stari kraj in Jugoslavija, toda ti ljudje se ne zanimajo niti za dogodke v Ameriki sami in je tako izgovarjanje le izgovor, mlačnost.

Pa se je treba le zanimati, kaj se godi po svetu. Pred letom dni smo od prvega do zadnjega verjeli, da bosta Anglija in Francija v lastnem interesu preprečili uničenje Avstrije ali Češke s Hitlerjeve strani. Pa se je zgodilo drugače. Najhuje je, da je s posiljenjem Čehoslovake bila pogotujena tudi demokracija v Evropi. Razumljivo je, da bo bojotk nemškega, japonskega in italijanskega blaga bi bila jako dobra obramba proti fašizmu, kar je omenil tudi br. Zaitz. Upati je, da bo delavstvo tudi povzelo ta korak, ki bi bil lahko smrtni udarec fašizmu. Zakaj Hitler in Mussolini za vsakim korakom, ki ga napravita, tudi uničita vse mostove za seboj. Ker pa ne moreta vedno naprej, mora priti njih propad prej ali slej. Vsa ljublj svojo svobodo in tudi tisti, ki vpeljejo proti socializmu. Toda socialisti ozoroma Rusija še ni nobene dežele zavzela s silo, ni preganjala ljudstva radi plemenakega ali verskega pripadništva, kakor to delata Hitler in Mussolini.

Večina misli, da se nam v Ameriki fašizma ni bati. Jaz tudi upam, da se ga bomo mogli ubraniti. Toda mogoče ne bi le poskušajo vcepjati fašistične principe tudi v Ameriki. Ali ste pozabili na povojna leta in na početje zloglasnih KKK? Enake in še hujske stvari se nam lahko ponovijo še predno R. D. Roosevelt zapusti predsedniško mesto. Če se ne oklenemo demokracije, če ne preprečimo fašističnih nakan, nam zna še huda presti.

Urednik Jutra mi je enkrat rekel: "Vi v Ameriki imate demokracijo, pa jo ne znate ceniti. Šele ko jo boste izgubili, boste spoznali, kaj ste imeli." Ali bomo čakali do tedaj?

Enoten odpor delavskih in demokratičnih vrst more sloniti pritisk reakcije. To je povedal tudi br. Zaitz, čeprav je rekel, da on ni Mojzes, ki bi vodil ljudstvo iz sužnosti. Jaz tudi nisem Mojzes, ali da je treba združiti razsejane sile, to spoznavajo danes že vsi.

Slovenec nas ni veliko v Ameriki, ali s trdno voljo lahko le marsikaj pripomoremo za obrambo demokracije. Imamo mnogo organizacij, v te je treba viliti pravega delavskega duha, da bomo razvezali fašistične in nazidajške vezi. Potrebno je skupno delovanje vseh organizacij, podpornih, kulturnih, političnih itd. In če bomo delali vsi eno pot, bomo zaustavili fašizem predno ga občutimo na svo-

Dožioljaj treh ruskih letalk

Z letalom brez bencina sredi arktične divljine, risav in medvedov

Dne 24. septembra ob 8. zjutraj se je letalo "Domovina" dvignilo s ščelkovskega letališča pri Moskvu in vzelo smer na Daljni vzhod. Vozila ga je Valentina Grizodubova, poleg nje je sedela Polina Osipenko, pri navigacijskih pripravah pa je bila Marina Raskova. Vse oračje je bilo zastrto z gostimi oblaki in neprodno meglo. Letale so zato kar na slepo srečo po kompasu v višini 7800 metrov. Ponoči so preletele Bajkalsko jezero, zjutraj 25. septembra pa so ugotovile, da je letalo nad Tugurskim zalivom v Ohotakem morju. Skozi vrzeli v oblakih sta videli reki Amur in Argun, kakor smer proti Habarovsku. Ni bilo še pol enajstih, ko se je v letalu zablistela rdeča žarnica: znamenje, da bencin pohaja. Letalo je začelo padati iz višine 6000 metrov. Na zemlji nepregledna sibirska tajga (pragrad), med katero so se svetile sem pa tja večje plošave močvirja, razralega z visoko travo. Hrabi ženi pri krmilu sta se odločili, da pristaneta v močvirju, Marina pa mora odskočiti s padalom, ker je opaznost, da bi se navigacijska kabina pri pristanku razbila. V višini 2000 m ji poljeta letalki listek: "Skoči takoj, ne zadržuj naju!" Raskova je brž vtaknila v žep dve ploščici čokolade in par bonbonov, odvezala padalo in skočila s letala. Izgubila je pod belo streho padala in se pogrezala proti tajstvenni tajgi.

Letalo je opisalo poslednji krog in se blizu izdajalckemu močvirju. Drselo je po gladkem površju in se naposled ustavilo, ne da bi se bilo količnik poškodovalo. Polina Osipenko je prva skočila iz letala in se ostrala po Marini. Tri zabrane rakete so ostale brez odgovora. Kmalu nato sta letalki ugotovili, da oddajna stanica ne deluje. Bili sta odrezani v močvirju, tretja pa blodi po pragradu. Nad tajgo je kmalu padla tiha severna noč. Učesa so si že opomogla od bolenja motorja in strlejo vsak glas iz neprodne teme. Nič. Vse tiho. Kar naenkrat začujeta pri letalu šum. Brž skočila iz letala, da bi pozdravili tovarišico, toda bil je le gost iz prašume — ogromen medved. Zabrundal je nejevoljno in odhlael. Letalki je že mučil spanec, ko začujeta iz pilotske kabine tihe stopinje in mašje glasove. V razsvetljeni kabini je mačka. Valentina pogleda pozornost, pograbl pištolo in ustreli. Iz kabine se je z velikim skokom pognal ris. Za spanje letalkama ni več mnogo. Nočni mir po streli ni trajal dolgo. Nekdo se zopet bliža letalu. "Kdo je?" Nič odgovora, toda nekdo se igra s krmilom. Polina zapali raketo in v migotavi svetlobi je bilo videti motorjev. Visoko sta leteli dve nekoliko medvedom, beželi od letala. Kmalu so se vrnili, toda letalki sta jih držali v spoštijvi razdalji z gibanjem višinskih krmil.

V čakanju Marine in brezupnih poskusih popraviti oddajno pripravo so minevali v tajgi prvi trije dnevi. Jedli sta samo čokolado in kruh s maslom, čeprav sta imeli dovolj zalog. Mislili sta na Marino, ki je vzela s seboj le dve ploščici čokolade. Po dnevu nista hodili daleč od letala, ponoči pa sta izmenoma odganjali medvede in klicali Marino. Popravili sta sprejemni aparat, od časa do časa sta ustrelili v tiho noč. Četrti dan sta si prvič skuhati čaj, za obed pa juho od konzerve. Slučajno sta odkrili salamo, slanino in kaviar, kar jim je bil še v Moskvi nekoliko vtaknil kot priboljšek. Duh jedi je privabil še več medvedov — o Marini pa ne duha ne sluha! Ves dan sta tudi napenjali ušesa, ne zašliša-li šuma motorjev; bili sta prepričani, da ju iščejo in da ju bodo našli. Toda nad tajgo so se spretalevale le ujede, na letalo pa so sedale razne ptice. Včasih se je nad tajgo jih pleh. Značilno je tudi, da Nemci imajo "firerja" Italijani "il duceja". No in Slovenci "voditeljja". Res pravi nacionalni fašizem." Frank Starman, 118.

pojaviata jata divjih gosli. Dne 29. septembra sta končno začuli šum letali, toda gost oblak je zakrival letalo, izgubljeno v tajgi. Ženi sta pregledali zalogo živil. Bilo je za kaka dva meseca. Odločili sta se, da tri tedne počakata pri letalu in če ju ne najdejo, odideta skozi pragrad k reki. Tam si napravita splav in odpliveta do prve nasebine, odkoder pošljeta po letalo in pomoč za Marino.

Dne 2. oktobra sta zopet začeli motorje. Nad zasneženo gorovo se je pokazal ogromen ptič. Sprva je letel proti močvirju, nato pa je krenil v stran. Ispalili sta raketo. Zaman. Naslednji dan se je oglasilo bučanje motorja čisto blizu. Neko letalo je letelo prav proti močvirju. Ustrelili sta, slekli plašča in mahali s njima. Letalo ju je opazilo, pa je vseeno odletelo. Bil je hidroplan. Vedeli sta, da je rešitev blizu, da bi je tudi Marina odkod prišla. To noč sta dobro spali in zjutraj sta zgodaj vstali. Nista dolgo čakali. Nad močvirje je zakrožilo letalo in vrglo zastavo ter ključ za dajanje znamenj. Hitro so se sporazumeli: pristanek je tu nemogoč, s padalom se ne da, Raskove tu ni. Letalo je vrglo padalo z vrečo. V njej so bile tri termoske z gorčkim kakavom, zelenjavo, paradizniki, čokolada, meso. Tudi šopek cvetlic je vrglo letalo, nakar je za slovo prav nisko zakrožilo in odletelo. Čez nekoliko ur se je spet pojavilo. Nad močvirjem so so odprla štiri padala. Prvi je pristal kapetan Poležajev, mojster v akoku s padalom. Bil je to njegov 301. senkok. "S čim vam lahko pomagamo," so bile njegove prve besede. "Brž pošliti Marino," je bil odgovor.

Isti dan se je nad tajgo dvignil dim. Vedeli so: Marina živi. 4. oktobra je do letala še prodrla odprava, ki je pripila po reki in si akoni pragrad izsekala pot do močvirja. Drugi dan je priletelo letalo in prineslo vest, da so Marino našli. Veselje pa je bilo pregodnje, vest ni bila točna. Popoldne se je pojavil nad močvirjem veliki hidroplan. Letalec Saharov, ki je prvi odkril šene v tajgi, je z znamenji vpraševal, ali se je Marina še vrnila. Vae je gledalo na hidroplan, je Osipenkova je bila obrnjena proti gozdu. Na robu se je prikazala čudna pojava. Raztrgana črnka, oprta ob debelo palico in bosa na eno nogo, je prihajala iz gozda. Bila je Marina Raskova. Tovarišici sta jo objemali, ona pa se je jima izstrelila in hitela k navigacijski kabini. Vesel naumeh ji je ožaril lice, ko je videla, da so vse priprave nepoškodovane. S silo so je nakrmili in spravili spat. Drugi dan so se junaške letalke odpravile k reki, da pohite k svojem in jih rešijo skrbli in negotovosti.

HUMOR

Spoznanje

Samec svojemu prijatelju: "Ali je res žena možu v veliko pomoč?"

Poročni prijatelj: "Res je! Stoji mu ob strani v vseh stiskah in skrbeh, ki jih sploh ne bi imel, če se ne bi poročil."

Za vse na svetu ne

"Večina možkih se poroči zato, da dobi denar. Ti me pa gotovo ne boš vzel zaradi tega, kajne, ljubček?"

"Ne, dragica. Za ves denar tega sveta te ne bi vzel."

Razlika

Učitelj: "Kakšna je razlika med previdnostjo in strahopetnostjo?"

Učenec: "Mi sami smo previdni, kdo drugi je pa strahopeten."

Dvounno

"Kako ste kaj zadovoljni s svojo novo služkinjo."

"Prav nič! Za nobeno rabo ni, pri tem pa marsikaj zna."

Kandid ali optimizem

POSLOVENIL OTON ZUPANČIČ
UVOD NAPIŠAL STANKO LEBEN

Ko sta se pričala o tem važnem predmetu ter pričakovala Kuniundo, je zagledal Kandid na trgu svetega Marka mladega theatinca z dekletom pod pazduho; menih je bil videti svez, rejen in čvrst; oči so mu bile svetle, obraz samozavesten, držal se je visoko, hodil ponosno; deklet je bilo prav čedno in je prepevalo; zaljubljen je gledalo svojega theatinca in ga zdaj ušepnilo v napeta lica.

"Vsaj to mi boste priznali," je rekel Kandid Martinu, "da je ta dvojica srečna. Doslej sem našel povsod, koder prebivajo ljudje, razen v Eldoradu, same nesrečne ljudi. Za to deklet in tega theatinca pa stavim, da sta dvojce presrečnih bitij."

"In jaz stavim, da ne," je rekel Martin.

"Saj ni treba drugega, kar na obed ju povabiva," je rekel Kandid, "pa boste videli, da li se varam."

Na mah stopi k njima, se jima pokloni ter ju povabi, naj prideta v njegovo gostilnico na makarone, lombardske prepelice, na jesetrove ikre ter na kozarec montepulcianca, lacrimae Christi, ciperskega in samoskega vina. Gosposodična je zardela, theatinca je povabilo sprejeli, in deklet je šlo z njim, opazuje Kandida s presenečenimi in zmedenimi očmi, ki jih je skalilo nekaj solza. Komaj je stopila v Kandidovo sobo, že mu je rekla: "E, lepa reč: gospod Kandid ne pozna več Paquette!" Na te besede ji je Kandid, ki je dotlej ni dobro pogledal, ker mu je rojila po glavi samo Kuniundo: "Jojmene, revica, vi torej ste spravili doktorja Panglossa v lepo stanje, v katerem sem ga videl?" — "Joj, gospod, jaz sama," je rekla Paquette; "vidim, da vam je vse znano; izvedela sem za strašno nesrečo, ki je doletela vašo hišo gospe baronice in lepo gosposodično Kuniundo; a prišedem vam, da moja usoda ni bila nič manj žalostna. Ko ste me poznali, sem bila še čisto nedolžna; francižkan, ki je bil moj apovednik, me je izlahka zapeljal; posledice so bile strahovite; morala sem z grada malo pozneje, ko je gospod baron izbral vas iz hiše. Da se me ni usmilil sloveč zdravnik, bi bilo po meni; iz hvaležnosti sem bila temu zdravniku nekaj časa ljubica; žena njegova, ljubosumna do blaznosti, me je vsak dan neumljeno pretepala; ona je bila furija, zdravnik najgrši človek pod soncem in jaz najnesrečnejše bitje na svetu, ker sem bila neprestano pretepana zavoljo človeka, ki ga nisem ljubila. Saj veste, gospod, kako nevarno je arboriti ženski imeti zdravnika za moža; ta, razjarjen od počenjanja svoje žene, ji je dal nekega dne, da bi ji ozdravil lehak nahod, tako učinkovito zdravilo, da je za dve uri v groznih krčih umrla. Njeni sorodniki so naperili proti njemu pravdo; on je pobegnil, mene pa so vteknili v ječo. Nedolžnost me ne bi bila rešila, da nisem bila kolikor toliko lepa. Sodnik me je oprostil s pogojem, da stopim sam na zdravnikovo mesto; kmalu me je izpodrinila teknika, bila sem pogonjena brez vsake odškodnine, in primorana nadaljevati ta zavrženi posel, ki se zdi vam možkim tako zabaven in je nam samo prepada besed. Sliha sem izvajati svojo obit v Benetke. Ah, gospod, če bi si mogli predstavljati, kaj se pravi, biti prisiljena objemati brez razločka starega trgovca, odvetnika, meniha, gondolirja, abbeja; biti na milost in nemilost izročena vsakovrstnemu poniževanju in zasramovanju; si morati marsikdaj izposoditi krilo samo zato, da si ga dovoliš privzdigniti gabnemu človeku; trpeti, da te okrađe eden za to, kar si zaslužila z drugim, da te gulijo sodni uradniki, ko si si v svesti, da te ne čaka drugega nego strahotna starost, bolnišnica in gnojnice — če bi vse to vedeli, bi pač sprevideli, da sem med najnesrečnejšimi bitji na svetu."

Tako je odpirala Paquette dobremu Kandidu svoje srce v sobi vpricho Martina, ki je rekel Kandidu: "Vidite, da sem dobil polovico stave."

Brat Giroflée je ostal v obednici, kjer je pričakoval obeda in ga nekoliko srebal.

"Pa ste bili videti," je rekel Kandid Paquette, "tako dobre volje, tako veseli, ko sem vas srečal; prepevali ste, objemali theatinca s tako na-

ravnim zadovoljstvom; zdeli ste se mi tako srečni, kakor trditelje, da ste nesrečni."

"Ah, gospod," je odgovorila Paquette, "tudi to je eno zlo mojega poklica! Včeraj me je nek sodni uradnik okradel in pretepel, in danes moram kazati dobro voljo, da ugajam menihu."

Kandid je ni maral več izpraševati; priznal je, da ima Martin prav; sedel so s Paquette in theatincom za mizo; pri obedu je bilo precej zabavno in proti koncu so se še kaj zaupno razgovarjali. "Častiti oče," je rekel Kandid menihu, "vaša usoda se mi zdi pač zavidanja vredna; z obraza vam sije samo zdravje in sreča; za razvedrilo imate prav čedno deklet in s svojim theatinskim stanom ste po vsej priliki jako zadovoljni." — "Bogme, gospod," je rekel brat Giroflée, "najrajši bi, da bi bili vsi theatinci na dnu morja; že stokrat me je prišlo, da bi bil samostan zažgal ter se poturčil. Ko mi je bilo petnajst let, so me starši prisilili, obleči to priskutno haljo, da bi lahko zapustili več imetka mojemu mrzemu starejšemu bratu, ki ga Bog zate! V samostanu je sama zavist, nesloga, besnost. Resda sem imel nekaj slabih pridig, ki so mi vrgle malo denarja; polovico mi ga je pograbil prijor, z ostankom si vzdržujem dekleta; a kadar se vrnem zvečer v samostan, v spalnico, bi se najrajši zaletel z glavbo ob steno; in prav taka je z vsemi mojimi sobratji."

Martin se je obrnil s svojo običajno ravnodušnostjo h Kandidu: "No," mu je rekel, "ali nisem dobil vse stave?" Kandid je podaril Paquette dvatisoč in bratu Girofléeju tisoč pištrov. "S tem-le," mu je dejal, "bosta srečna, za to sem vama porok."

"Tega kratkoma jo ne verjamem," je rekel Martin; "s temi pištstri ju nemara še bolj onesrečite."

"Kar bo, pa bo," je rekel Kandid; "a eno me tolaži: vidim, da človek pogosto naleti na ljudi, ki je mislil, da jih nikoli več ne najde; in prav lahko se zgodi, ko sem našel svojo rdečo ovco in Paquette, da se snidem tudi s Kuniundo." — "Želim vam," je rekel Martin, "da bi vas kdaj osrečila; toda zelo dvomim o tem."

"Zelo ste trdi," je rekel Kandid. — "Zato, ker sem živ," je rekel Martin. — "Ampak pogledite te gondolirje," je rekel Kandid; "ali ne pojo brez prestanka?" — "Ne vidite jih doma, pri ženah in sredi njihovih drobljančkov," je rekel Martin. "Dož ima svoje preglavice, gondolirji imajo svoje. Ze res, če natanko premislimo, je boljše biti gondolir nego-li do; toda razloček se mi zdi tako neznaten, da ga ne velja preiskovati."

"Mnogo se govori," je rekel Kandid, "o senatorju Poccocurantu, ki biva v svoji lepi palači ob Brenti in tuje dosti prijazno sprejema; trdijo, da je mož, ki ni imel svoj živ dan nikakršne skrbi." — "Tako belo vrano bi pa rad videl," je dejal Martin. Kandid je poslal takoj prosit gospoda Poccocuranta dovoljenja, da bi ga smel naslednji dan posetiti.

XXV.

Pri gospodu Poccocurantu, beneškem plemiču

Kandid in Martin sta sedla na Brenti v gondolo ter se pripeljala do palače plemiča Poccocuranta. Vrtovi so bili v najlepšem redu in okrašeni z marmornatimi kipi; palača krasno zidana; gospodar, mož šestdesetih let, jako bogat, je sprejel radovedneža prav prijazno, a nič kaj presrečno, kar je Kandida poparilo, Martinu pa se ni prav nič zamerilo.

Najprej sta jim prinesli dve lepi, čedno oblečeni deklici čokolade, ki sta jo dobro spenili. Kandid si ni mogel kaj, da ju ne bi bil pohvalil zavoljo njune lepote, prikrupnosti in spretnosti. — "Sta še precej dobrodušni živalci," je rekel senator Poccocurante; "včasih ju vzamem k sebi v posteljo, zakaj docela sem se naveličal mestnih dam, njih koterletj, ljubosumnosti, preprirov, muhavosti, malenkostnosti, ošabnosti, prismođarij in sonetov, ki jih jim je treba kovati ali naročati; navsezadnje pa sta mi začeli tudi te dve deklici presedati."

(Dalje prihodnjik.)

Strah pred smrtjo

V naslednjem priročnem odlomek članka "Kako ljudje umirajo", ki ga je napisal dr. P. K. v zadnji številki "Dela proti tuberkulozi."

Niso samo ljudje, ki se boje smrti. Strah pred smrtjo je vse obvladajoč refleks vse žive narave. Človeka spremlja strah skozi življenje kakor njegova senca od zibel do groba, včasih vidna včasih nevidna. Pri civiliziranosti se je strah umaknil globoko v duševnost, ker ni več zunanjih povodov. Tam notri pa vodi vse dogajanje v vsakem trenutku našega življenja prav kot pri divjaku, ki mu je vsak korak grozeča smrt. Opazuj

drobne tičke, ki stalno obračajo glavičve, s katere strani jim preti nevarnost. Še preden pade tema, se že ves drobn svet poskrije. Strah pred temo je občutek nemoči pred nevidnim sovražnikom. Tega občutka — strahu pred temo — ni niti civilizirani človek docela premagal. Vse človeštvo in živalstvo tja doli do žužkov, mrčesa, morda prav do bacilov je obvladano od strahu pred smrtjo. Kjerkoli najdeš zavest, najdeš tudi strah. Skoraj bi smeli reči, da se materija poduhovi, da se materija privraku, da se materija strahuje. Kdo ve, če ne gre kaj topi občutek strahu celo na drugo stran žive narave k rastlinstvu. Morda se trese vitka jelka v svojem vrhu prav od

strahu, ko zapoje sekira na njenih koreninah. Če ima amreka občutek bivanja, potem ima prav govo tudi občutek strahu pred smrtjo.

"Meni se zdi, da odmerjaš strahu preveliko vlogo. Vsaj za svojo osebo bi si upal trditi, da me ta občutek ne preganja. Včasih se spomnim svojega konca in obide me žalost, to je pa tudi vse. Hujšega strahu prav gotovo ne poznam. Ali je morda s teboj drugače?" sem vprašal zdravnika.

Ne, prav nič drugače ni z menoj. Sam se ne zavedam, da bi me bilo kdaj pošteno strah, razen v mladih letih, kadar je v noči treskalo in sem spal zunaj v senu na kozolcu. Sedaj me ni strah nikdar in nikjer. Tudi

na pokopališču sem šel opolnoči, samo da preizkusim, koliko je še divjaka v meni, pa se tudi nisem malo razburil. Kljub temu vem, da je pravi divjaški strah v meni. Tega pa v vsej grozoti doživljam samo v sanjah. Tudi v sanjah redko, toda kadar me objame, moram priznati, da je to nepopisna grozota.

"Gotovo mora imeti strah svojo nalogo v življenju. Res mora vse umreti, zato se mi zdi, da bi bilo boljše, če bi strahu pred smrtjo ne poznali. Kako enostavno bi bilo umiranje," sem pripomnil.

Ako bi vzeli človeštvo in živalstvo strah, bi v kratkem oboje propadlo, kakor bi razpadla materija, če bi izgubila privlačnost. Strah pred smrtjo ohranja ves pestri živalski svet v tisočeri vrstah in podvrstah. Kje bi že bili n. pr. zajci, če ne bi bili "zajci". In človek? Še tako je ljudi včasih težko pregovoriti, da ne sežejo po lastnem življenju. Strah pred smrtjo kot psihični refleks je življenje ohranjajoč, strah pred smrtjo duhovno sublimiran kot religija je življenju nasproten. Razkol, ki pelje po sredi skozi vse človeštvo.

"Dovoli še zadnje vprašanje. Česa se ljudje bojijo: umiranja ali smrti?"

Ljudje se boje smrti. Ljudje bi radi umirali, radi bi prenašali muke umiranja, če bi se le odrešili smrti. Obojenci se ne boje ekskucije, oni se boje smrti. Ne biti, to je na dnu vsega strahu.

Če bi imeli ljudje možnost izbiranja med peklom in med ne biti, bi se odločili za pekel. Do smrti utrjeni bolniki — tega nisem samo enkrat doživel — si ne upajo zaspati iz strahu, da se ne bi več zbudili. Koliko takih bolnikov sem že imel. Človeštvo pa tuži živalstvo, je izgubilo raj, ko se je zavedlo smrti in raj bi se povrnil na svet v trenutku, ko bi bil izgnan s sveta strah pred smrtjo. Pa te ne reši niti živa vera v posmrtno življenje. Stal sem ob smrtni postelji redovnice, pa je tudi njena pot v večnost peljala skozi strašno guševno vico umiranja. Obojenci bi korajžno vtikali glavo pod giljotino, če bi bili trdno prepričani, da jim kmalu zraste druga. Da celo, če bi ljudje vedeli, da se čez 100 ali recimo čez 1000 let na novo rodijo, ravno isti in tako kot danes, bi jim bilo umiranje lahko, da celo zanimivo. Potem bi še marsikdo delal zapiske ob smrtni uri kot naš profesor medicine Nothnagel. Smrt bi bila samo odmor v življenju, življenje samo pa bilo večno, kot si ga večnega ustvarja človeštvo v svojih religijah.

Kadarkoli skušam razbrati iz mrtvaških potez lica njihovo vsebino, se mi zdi da je vsak mrtvec po svojem obrazu globoko razočaran. Samo tega ne morem presoditi, da li je razočaran nad življenjem ali nad smrtjo. Bilo že tako, ali tako, ne preostaja nam drugega kot živeti in umreti. Tukaj nimamo izbire. Zato pa naj bo vsaj to življenje polno, jasno in veselo. Smrtni strah, potlačimo v najbolj spodnjo kamrico naše duše, da ne bo motil veselja naših sončnih dni. Ko pa pride zadnja ura, se bomo pokrili čez glavo kot stari Sokrat in mirno umrli, pa naj se potem dogodi karkoli že hoče.

Pogodil je

Pred neko šolo stoji gruča otrok. Smejejo se in kriče, ura pouka je že davno prišla, a otroci so še zmerom pred šolo. Zakaj neki?"

Neki prebrisaneč je ponoči pri bližnjem kinu snel neko napisano desko in jo obesil nad šolska vrata. Na jej je bilo napisano: "Mladini pod 16 letom je vstop prepovedan."

Kuharica

Laura Sabryjeva je govorila po telefonu s svojo prijateljico Fabienno Doulejevo. Bil je eden izmed tistih pogovorov, ki se vrši med dobrimi prijateljicami vsako jutro. V takšnih pogovorih se dogajajo čudeži: skrivnosti, čenče in senzacije zadnjih štiri in dvajsetih ur nanovo ožive, se pomnožijo in v takšni obliki potem iznova gredo med ljudi.

Laura je pripovedovala Fabienno, da je videla, če se ne moti, njenega moža prejšnji dan pozno popoldne koračiti čez Champs Elysées.

"Kaj, Andreja si videla?" se je začudila Fabienno pri telefonski slušalki.

"Če me vse ne vara, njega," je potrdila Laura.

Pri zadnji besedi je stopila Laurina kuharica tiho in obzirno v gospeino sobo. Sicer je prej potrkala, a ko ni dobila nobenega odgovora, je menila, da sme kot posel, ki je že dovolj dolgo pri hiši, stopiti tudi brez poziva naprej. Po prstih je rahlo stopila dalje, zaprla vrata prav tako tiho in obzirno za seboj, kakor jih je prej odprla, ne da bi motila gospe pri pogovoru. Ostala pa je v sobi, čakala in obenem prisluškovala.

Prijateljici sta se medtem pogovarjali dalje. Preskočili sta Andreja, ki se je o njem zdelo Lauri, da ga je prejšnji dan srečala na Champs Elysées, na Rogerja, Laurinega zakonskega tovariša, čigar zunanji videz je že nekaj časa skrbel Fabienno, zaradi česar se je informirala o njegovem zdravju.

"Kaj tudi ti si opazila, da hujša," je vprašala Laura.

"Opazila, opazila, samo nisem imela poguma, da bi te opozorila na to stvar," je menila Fabienno. "Nisem ti hotela delati skrbi."

"O, takšna prijateljica, pa mi zamoči nekaj važnega o mojem možu!" jo je pokarala Laura.

Lauri je bilo težko izkazati stvar, zaradi katere je bila tudi sama že dobrih štirinajst dni v zadregi. Stvar, ki jo je prikrivala, je bila strogo zaupnega značaja. Da bi pa svoji najboljši prijateljici zamočala nekaj še tako važnega in zaupnega, se je Lauri videlo kakor smrtni greh. Zato je z gesli dala prijateljici razumeti: Roger, ki je imel v New Yorku znatne naložbe, je utrpel velike izgube. Če ne nastopi preobrat na borzi, se utegne zgoditi, da pojde tretjina premoženja po vodi.

Tako je potekel dobro uro trajajoči pogovor med prijateljicama ob Laurinih pojasnilih z medklici: "Nemogoče!" — "Kaj je toliko izgubil?" — "Ali veš to čisto gotovo?" — itd. Nato je morala Laura svoji prijateljici obljubiti, da bo še tega dne preverila hišni red samo zato, da bo poklicala Fabienno še za pol ure na telefon, kjer se bo pomenek nadaljeval. Na koncu je Laura še potožila, da govori o tej katastrofalni stvari rajša s prijateljico kakor s svojim možem, kateremu mora poleg vsega nuditi še moralno oporo.

Po končanem pogovoru je Laura Sabryjeva položila telefonsko slušalko na vilice in segla v žep po robc, da si je z njim osušila solzne oči. Tedaj je tudi ugledala kuharico, ki se ji o njeni navzočnosti niti sanjalo ni. Vprašala je suho in kratko:

"Kaj pa delate tukaj?"

"Milostiva, ste me vendar klicali!"

"Kdo vas je klical? Jaz? Nikoli!" se je branila Laura.

"Pač, pač milostiva, klicali ste me," je govorila kuharica in posmrkavala v svoje opravilo.

"Kaj pa vam je?" je vprašala Laura.

Kuharica je skoro začela ihteti:

"Milostiva... Nehote sem silala vse, kar ste pripovedovali svoji prijateljici. O, kakšen revež je gospod Roger! Kaj ga je zadelo! Uboga milostiva gospa!"

"Da, da, Marija, življenje ni več tako lahko, kakor je bilo nekoč... Zdaj pa vas prosim, da ne zinetite o tem nikomur besedice. Kar ste slišali, ste slišali po naključju."

vas in gospoda tako rada. Razumem bridkost udarca, ki vas je zadel..."

To je bilo zelo genljivo povedano. In je tudi odgovarjala resničnim dejstvom. Marija je bila že šest let pri hiši in se je v tem času izkazala za zvestega, zanesljivega in dobrega posla, kakršnih je dan današnji malo v službah.

Gospod in gospa Sabryjeva sta umela ceniti njene vrline in sta bila z njo takorekoč čustveno zvezana, kar se je kazalo v nekakšni obojestranski hvaležnosti. Ta hvaležnost se je s strani kuharice povračala fizično, kajti Sabry in njegova žena sta bila velika sladokusca. Pa tudi v moralnem pogledu se je kazalo s soglasje med gospodarji in kuharico na zunanji. V kuhinji ni bilo nikoli razburljivih prizorov. Tam je bila doma dobra volja, ki je povzročala, da ni prišla omaka nikoli prismojena na mizo in je bila tudi pečenka vedno tako napravljena, da je ni bilo treba obrezavati preden so jo nesli v sobo. Drugače sta bila gospod in gospa Sabryjeva zelo ljubezna in dobrosrčna človeka. Ravnala sta s posli zelo prijazno in jim nista nikoli odrekala podpore, če je bilo v njuni moči.

Laura Sabryjeva pa je bila natančna ženska. Imela je navado, da je dobro pregledovala račune. Skrbela pa je tudi za to, da se ni nobena reč po nepotrebnem zavrnila.

Tako je lahko opazila že takoj naslednji dan po telefonskem pogovoru s Fabienno, da so se gospodinjski izdatki skrčili. Tri dni se je stvar ponavljala, ne da bi o tem omenila besedico Mariji. Naposled se je kuharici sami zdelo potrebno, da opozori gospo na to dejstvo.

Ton, v katerem je kuharica razložila gospe, ni napravil nobenega vtisa, čemu se je to zgodilo. Marija se je sprlo vesti o slabem položaju Rogerjevega premoženja odločila za skrajno štednjo v gospodinjsstvu. In to se je zgodilo na način, da je ostalo pri isti hrani, kakor poprej, samo stroški za gospodinjsvo so se skrčili.

Gospa Sabryjeva si ni mogla kaj, da ni kuharice pohvalila o prvi priliki.

"Marija, vi ste vzorna kuharica!" ji je dejala. "Zahvaljujem se vam za vašo uvidevnost, ki je ne bom pozabila." Tako je dejala z genljivim glasom.

Roger je svoje težave v New Yorku prebrodil z večjo lahkoto, kakor si je to v začetku predstavljala njegova žena. Gospodinjsva ni bilo treba skrbeti. In tako je Laura nekega dne v gospodinjskem dnevniku ugotovila, da izdatki za gospodinjsvo zopet naraščajo. Ker ji je občutek zabranjeval, da bi to ugotovila z besedami, se je poslužila zvijače.

Poklicala je prijateljico Fa-

Preparing for Active And Useful Life

Young girl, recovering from tuberculosis in a sanatorium, learning typewriting to enable her to earn at least part of her living when she is discharged. Modern medical science not only treats the sick body, but aims toward vocational rehabilitation. These activities, which are aided by Christmas Seals, are raising in hundreds of men and women returning to useful lives.

bianno zopet k telefonu ter vabila z njo pri odprtih vratih, da je kuharica v sosedem prostoru lahko slišala vse Sabryjevi gospodarski katanfi, ki si jih je bila Laura isila.

Posledice niso izostale. Zeslednji dan je Laura pri predovanju gospodinjskega dneka opazila, da so se izdatki pet skrčili. Osem dni se je to njavljalo in Laura si je skoro stitila k svojem izbornemu ku. Devetega dne zjutraj pa prišla kuharica k nji ter ji solzami v obeh odpevala solza. Dejala je, da ni mogla nati drugače, kakor da si je iskala novo službo. Storila je v zavesti, da sta gospa in gosabry tako obubožala, da postal mal ne bosta mogla več plavati posla...

Filozofija

Neki pleskar filozofira: "Ldže so pa res čudna bitja. A jim nekdo natveži, da je na 238,711,819,444 zvezd, vsi verjamejo. Ako je pa na mlopi napisano: 'Pozor, svet prepleskano!' ne verjame nih in vsakdo potipa, če je res..."

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta pri prijeto eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine ali eni naročnik. List Prosveta stane za vse enake, za člano ali nečlano \$1.00 na eno leto naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessments \$1.00 na teden, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroška, reči, da je list predrag za člano S.N.P.J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Črna lista Prosveta je:

Za Zdrav. državo in Kanado \$2.00	Za Cileto in Chicago je.....\$7.00
1 tednik in.....4.00	1 tednik in.....6.00
2 tednika in.....5.00	2 tednika in.....7.00
3 tednike in.....6.00	3 tednike in.....8.00
4 tednike in.....7.00	4 tednike in.....9.00
5 tednikov in.....8.00	5 tednikov in.....10.00

Za Evropo je.....\$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnili:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahvaloval sam svoj list Prosveta, bode moral tisti član in dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to tako naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo snižati datum za to vsoto naročnika.

PROSVETA, S.N.P.J., 3657 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino na list Prosveto vsote \$.....

1) Ime.....Čl. družine \$.....

Nazov.....

Ustavite tednik in ta pripilite k moji naročnini od sledočih članov moje družine:.....

2).....Čl. družine \$.....

3).....Čl. družine \$.....

4).....Čl. družine \$.....

5).....Čl. družine \$.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....